

FİZİK TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

A

Açık yörünge: Cismin hareketi bir parabol veya hiperbol üzerindedir. Bu yörüngelere verilen isim.

Açısal hız:

- 1.Düzgün dairesel hareket yapan bir cismin yarıçap vektörünün birim zamanda taradığı açı.
- 2.Birim zamanda titreşim açısının değişme miktarı.

Açısal ivme: Birim zamandaki açısal hız değişimi.

Ağırlık: Bir cisme bulunduğu noktada etki eden çekim kuvveti.

Ağırlık merkezi: Bir cismin üzerine etkiyen ağırlık kuvvetinin uygulama noktası.

Açısal ivme: Birim zamandaki açısal hız değişimi.

Akım: Gaz ve sıvı maddelerin ya da elektrik yüklerinin belli bir yöne akışı.

Akım şiddeti: Bir devrenin herhangi bir kesitinden birim zamanda geçen yük miktarı.

Akümülatör: Doldurulabilen ve daha büyük şiddette doğru akım veren üreteç.

Alfa tanecikleri: İki proton ve iki nötrondan oluşan artı iki yüklü helyum çekirdekleri.

Allotrop: Bir elementin kimyasal özellikleri aynı, fiziksel özellikleri farklı olan değişik şekillerde olabilmesi.

Almaç: Elektrik enerjisini, mekanik, kimyasal ve ısı enerjisine dönüştüren devre elemanı.

Alternatif akım: Zamana bağlı olarak periyodik bir şekilde yön ve şiddeti değişen akım.

Ametal: Metal özelliği göstermeyen element.

Amper: Bir iletkenin herhangi bir kesitinden, 1 saniyede 1 C'luk yük geçtiğindeki akım şiddeti.

Ampermetre: Bir devrenin herhangi bir kesitinden geçen akım şiddetini ölçen alet.

Ampul: Cam muhafaza içinde direnci büyük olan telden yapılmış, elektrik enerjisini ışık enerjisine az bir kısmını da ısı enerjisine dönüştüren alet.

Anahtar: Elektrik devresinde, elektrik akımını açıp kapamaya yarayan alet.

Ani hız (Anlık hız): Hareketlinin herhangi bir anındaki hızı.

Anot: Üretecin pozitif kutbuna bağlanan elektrot.

Anyon: Negatif yüklü iyon.

Arı madde: Tek cins tanecik (atom veya molekül) içeren ve belirli ayırt edici özellikleri olan madde.

Asit: Suda iyonlaştığında hidrojen iyonu veren madde. Başka bir maddeden elektron alan bileşik. Suda ki hidrojen iyonu konsantrasyonunun artmasına neden olan madde.

Atom: Elementlerin bütün özelliklerini en küçük parçası.

Atom ağırlığı: Karbon 12 izotopunun kütlesiyle karşılaştırma yapılarak bulunan atomun kütlesine denir.

Atomal iyon: Artı ve eksi yüklü atomlara verilen ad.

Atom kütlesi: Bir atomun kütlesinin atomik kütle birimi cinsinden ifadesi.

Atom modeli: Atomun yapısı hakkında ileri sürülen düşünce.

Atom numarası: Bir atomun çekirdeğindeki proton sayısı.

Atom sayısı: Elementin kütlesinin atom gramına bölünmesi ile çıkan sayı.

Avagadro sayısı: Bir mol madde veya 6,02483.10²³ adet tanecik (iyon,atom)

Aşağıya düşey atış: Belirli bir h yüksekliğinden V_0 ilk hızıyla atılan bir cismin, ağırlığının etkisiyle yaptığı sabit ivmeli düzgün hızlanan doğrusal hareket.

Atış hareketi: Yer çekimi kuvveti etkisi altında yapılan tüm hareketlere verilen genel ad.

B

Buhar: Basıncın tesiri ile bulunduğu sıcaklıkta sıvılaştırılabilen akışkan.

Buhar basıncı: Sıvı veya katı buharının neden olduğu basınç.

Bağ: Atomlar ve moleküller arasında ki çekme kuvvetlerinin tümü.

Bağ enerjisi: Bir bağı koparmak için gerekli olan enerji.

Bağlı hareket:

1. Bir cismin; herhangi bir referans sistemindeki bir gözlemciye göre olan hareketi.
2. İki cismin birbirlerine göre hareketi.

Bağlı hız:

1. Bir cismin herhangi bir referans sistemindeki bir gözlemciye göre sahip olduğu hız.
2. İki cismin birbirine göre hızı.

Bağlanma enerjisi: Bağlı bir sistemin parçalarını birbirlerinden ayırarak sonsuza götürmek için sisteme aktarılması gereken minimum enerji.

Bağlı sistem: Bir sistemin toplam enerjisinin negatif olduğu durum.

Barometre: Atmosfer basıncını ölçen aygıt.

Basınç: Birim yüzeye tesir eden kuvvet.

Basit makine: Günlük hayatta yapılan bir işin daha kolay yapılması için kullanılan düzenek.

Basit sarkaç: Bir ucu sabitlenmiş l uzunluğunda kütsüz bir ipin diğer ucuna asılmış m. kütsesinden oluşan sistem

Batarya: İki ya da daha fazla pili seri veya paralel bağlayarak oluşturulan elektrik üreteci.

Baz: Sulu çözeltilisine hidroksil iyonu verebilen ya da hidrojen iyonu alabilen madde.

Bileşke kuvvet: İki ya da daha fazla kuvvetin yaptığı etkiyi tek başına yapabilen etki.

C

Celcius ölçeği: Celcius termometresine göre sıcaklık derecesi.

Cisim: Maddenin şekil almış hali.

Coulomb Yasası: Yüklü iki cisim arasında ki etkileşme kuvvetini veren bağıntı. Yasaya göre, bu etkileşme kuvveti yük miktarı ile doğru orantılı ve cisimler arasındaki uzaklığın karesi ile ters orantılıdır.

Çarpışma deneyleri: Etkileşme başlamadan öncesi ve sonrası durumlarla ilgilenip t_1 ile t_2 aralığında ne olmuş olabileceğinin tahmin edildiği deneyler.

Çekim alanı: Gezegenin üzerindeki birim kütleyle uyguladığı çekim kuvveti.(gezegenin çekim alanı.)

Çekim kuvveti: Aralarında belirli bir uzaklık bulunan iki cismin birbirlerine, kütle merkezleri doğrultusunda uyguladıkları kütsesel kuvvet.

Çekirdek: Atomların merkezlerinde yer alan proton, nötron vb. nükleonlardan oluşan ve atomun hemen hemen bütün kütsesini ihtiva eden pozitif yüklü kısım.

Çıkış süresi: Son hızın sıfır olması için geçen zaman.

Çıkıık: Su kuyusundan su çekmek için kullanılan sistem.

Çizgisel hız: Düzgün dairesel hareket yapan cismin birim zamanda kat ettiği yay uzunluğu.

Çizgisel ivme: Birim zamandaki çizgisel hız değişimi.

D

Dairesel hareket: Bir cismin bir eksen etrafında izlediği çembersel yörüngesi hareket.

Değerlik: Alınan veya verilen elektron sayısı, + veya - yük sayısı, bazen de fonksiyonel grubun sayısı.

Değerlik elektronu: Atomun bileşik oluşturması sırasında kullandığı elektronlar.

Değerlik elektron sayısı: En yüksek enerji seviyesinde s ve p orbitallerinde bulunan elektronların toplamı.

Deney: Yapay olarak üretilen ve kontrol altında yapılan gözlem.

Denge: Cismin üzerine etki eden bütün kuvvetlerin bileşkesinin ve herhangi bir nokta veya bir dönme eksenine göre momentlerinin cebirsel toplamının sıfır olma durumu.(denge şartları).

Dengelenmiş kuvvet: Net kuvvetin sıfır olduğu durumlarda etki eden kuvvetler.

Derece: Açı ölçümü için kullanılan ve bir tam dönüşün 360 olarak kabul edildiği birim.

Dinamik: Hareketin veya hareketteki değişmelerin sebeplerini araştırarak, kuvvet ile hareket arasındaki ilişkiyi inceleyen mekanik bölümü.

Dinamik denge: Hareketli cisimlerin dengesi.

Dinamo: Mekanik enerjiyi elektrik enerjisine dönüştüren araç.

Dinamometre: Kuvvet ve ağırlık ölçen araç.

Direnç: Maddelerin elektrik yüklerinin geçişine karşı koyma özellikleri.

Doğru akım: Şiddeti ve akış yönü zamanla değişmeyen elektrik akımı.

Donma: Bir sıvının belirli bir sıcaklıkta ısı kaybederek katı hale geçmesi.

Donma sıcaklığı: Bir sıvının ısı kaybederek katı hale geçtiği sıcaklık.

E

Ebonit: Kauçuk ile kükürdün işlenmesi ile elde edilen plastik madde.

Eğik atış: Yatayla açı yapacak şekilde gerçekleştirilen ilk hızla atış.

Eğik düzlem: Küçük kuvvetlerle ağır yükleri istenilen ykseklie çıkarmaya yarayan basit makine.

Elektrik akımı: Elektrik yüklerinin bir yerden başka bir yere akması.

Elektrik kuvveti: Elektrikli cisimlerin birbirlerine uyguladığı(itme veya çekme) kuvveti.

Elektrik sarkacı: Durgun elektrik deneylerinde kullanılır. Küçük kütleli iletken bir cismin bir ipliğin ucundan sarkıtılması ile oluşturulan düzenek.

Elektron: Atomun yapısında bulunan, kütlesi protonun kütlesinin 1836'da biri olan, negatif yüklü tanecik.

Elektron konfigürasyonu: Elektronların ekirdek tarafından dizilişleri.

Elektronegatiflik: Elementlerin elektron alabilme yetenekleri.

Elektrolit: Elektrik akımını ileten sıvı ve ozeltiler.

Elektroliz: Bir iletken sıvı içinden elektrik akımı geçirildiğinde oluşan kimyasal değişmelerin tümü.

Elektrot: Bir elektrolit içine batırılan iki iletken çubuktan her biri

Elektroskop: Bir cismin elektrikle yüklü olup olmadığını ve elektrikli bir cismin yükünün türünü anlamakta kullanılan araç.

Elementer yk: Doğadaki en küçük elektrik yükü.

Enerji:

1. Cisimlerin iş yapabilme kabiliyeti.
2. Maddenin başka bir boyuttaki durumu

Enerji korunumu kanunu: Farklı enerji türlerinin birbirlerine dönüşebildiğini fakat kapalı bir sistemde bütün enerji çeşitlerinin ele alındığında sistemin toplam enerjisinin değişmediğini belirleyen konum.

$(E_{toplam}=E_k+E_p=Sabit)$

Enerji seviyesi: Çekirdek etrafında aynı enerjide ki elektronların bulunduğu yörüngeler veya baş kuantum sayısı.

Erime: Bir katının katı halden sıvı hale dönüşmesidir.

Erime ısısı: Herhangi bir maddenin 1 gramını erime noktasında sıvı hale dönüş trmek için verilmesi gereken ısı.

Erime sıcaklığı: Katının belli bir basınçta sıvıya dönüştüğü sıcaklıktır.

Esneklik: Cisimlerin şekil ve büyüklüklerinin bir kuvvet etkisiyle değişmesi, etki kalkınca tekrar eski haline dönmesi özelliğidir.

Esnek çarpışma: Momentum ve kinetik enerjinin korunduğu çarpışma.

Esneklik potansiyel enerjisi: Saatin yayında, gerilen lastikte veya sıkıştırılan yayda saklanan enerji türü.

Esneklik sınırı: Esnek cisimlerdeki mevcut eğilimin sahip olduğu sınır.

Esnek olmayan çarpışma: Başlangıç kinetik enerjisinin harcanabileceği muhtemel enerji biçimlerini içeren çarpışma.

Etki kuvveti: Herhangi bir cismin, başka bir cisme uyguladığı kuvvet.

Eylemsizlik: Bir cismin, hareket durumunu değiştirmeye yönelik etkilere karşı koyma özelliği (eylemsizlik kanunu).

Eylemsizlik kütlesi: Yer çekiminin olmadığı yerlerde bulunan kütle.

Eylemsiz sistem: Newton'un birinci yasasının geçerli olduğu sistem.

F

Faraday: 1 mol yani 6.10^{23} tane elektronun taşıdığı yük olup 965000 C'dur.

Faz: Bileşim ve özellikleri her yerinde aynı olan belli sınırlar içerisindeki madde.

Fisyon: Uranyum gibi ağır bir çekirdeğin, nötronlarla bombardıman edilerek birbirine yakın iki çekirdeğe bölünmesi olayı.

Fiziksel değişim: Maddenin bileşiminde değişikliğe neden olmayan değişim.

Flüoresan lamba: Cıva buharlı deşarj lambası.

Formül: Sembol ve sayı kullanmak suretiyle bir maddenin bileşiminin ifadesi.

Fraksiyonlu destilasyon: Ayrımsal damıtma.

Frekans: Düzgün dairesel hareket yapan cismin birim zamanda yaptığı devir sayısı.

Füzyon: Hafif iki çekirdeğin uygun koşullarda birleşik (kaynaşarak) daha ağır ve kararlı bir çekirdek oluşturması. (Örn: Güneşte meydana gelir.)

G

Genel çekim kanunu: Uzayda cisimlerin birbirlerini kütleleri çarpımıyla doğru, aralarındaki uzaklığın karesi ile ters orantılı olarak çektiğini belirleyen yasa.

Genel çekim potansiyel enerjisi: Genel kütle çekim kuvvetinin sonucu olarak ortaya çıkan enerji.

Genleşme: Sıcaklığı artan bir maddenin boyutlarının değişmesi.

Genleşme miktarı: Bir maddenin hacmi, alan veya boyundaki büyüme miktarı.

Genlik: Salınım hareketi yapan cismin denge konumundan itibaren gidebileceği en büyük uzanım.

Geri çağırıcı kuvvet: Kararlı denge durumlarında, sistemi denge konumuna iten kuvvet.

Gerilme kuvveti: Herhangi bir cismin iple çekildiğinde, ipin cisme uyguladığı kuvvet.

Gözlem: Bir olayı tabii halinde önceden hazırlanmış özel şartlarda izlemekle ilgili bir çalışma metodu.

Güç: Birim zamanda yapılan iş.

H

Hacim: Maddenin uzayda işgal ettiği yer.

Hacimce genleşme: Bir maddenin sıcaklığı artınca hacminin büyümesi.

Hacimce genleşme kat sayısı: Bir maddenin birim hacminin sıcaklığındaki birim artışa karşılık, hacmindeki değişme miktarı.

Hal değiştirme: Bir maddenin ısı alarak katı halden sıvı hale, sıvı halinden gaz haline geçmesi ya da ısı kaybederek gaz halinden sıvı, sıvı halinden de katı hale geçmesi.

Hareket: Bir cismin herhangi bir referans noktasına göre zamanla yer değiştirmesi olayı.

Heterojen madde: Özellikleri her yerinde aynı olan madde.

Hız: Bir cismin birim zamandaki yer değiştirme miktarı.

Hızların korunumu denklemi: Esnek çarpışmada birinci kütlelerin, çarpışma öncesi ve sonrası hızların vektörel toplamına eşit olduğunu belirleyen denklem.

Hidroelektrik santral: Akarsuyun potansiyel enerjisini kullanarak elektrik üreten santral.

Hidroliz: Bir tuzun su ile reaksiyona girerek kendisini oluşturan asit ve baza ayrılması.

Homojen madde: Özellikleri her yerinde aynı olan madde.

Homojen: Aynı cins (tür).

Hooke yasası: Esneklik sınırları içerisinde şekil değişikliğinin uygulana kuvvetle doğru orantılı olduğunu belirleyen kural.

I

Isı: Maddeleri oluşturan atom veya moleküllerin kinetik enerjilerinin seviyesinde görünen enerji türü.

Isınma ısı: Bir maddenin bir gram veya bir molünün sıcaklığının 1°C yükseltmek için gerekli ısı.

Isı sığası: Bir maddenin veya cismin sıcaklığını 1 °C yükseltmek için gerekli ısı miktarı.

i

İç enerji: Bir maddedeki atom ya da moleküllerin sahip oldukları potansiyel, kinetik, bağ gibi tüm enerjilerinin toplamı.

İki boyutlu hareket: Eğrisel yol izleyen cisimlerin hareketi.

İletken: Elektrik yüklerinin geçişine izin veren madde.

İndüksiyon akımı: Manyetik atom değişimiyle oluşan elektrik akımı.

İş: Kuvvet uygulayarak gerçekleştirilen enerji alış-verişi.

İvme: Birim zamanda hızdaki değişme miktarı.

İvmeli hareket: Hareket halindeki bir cismin, eşit zaman aralıklarında farklı yer değiştirmelere sahip olduğu durumdaki hareket.

İyon: Elektrikçe yüklü atom veya atom grubu.

İyonlaşma: Nötral bir yapı biriminin elektron alarak, elektron vererek veya ayrışarak iyon haline dönüşmesi.

İyonik bağ: (+) ve (-) yüklü iyonlar arasında ki çekim kuvveti.

İyonik bileşik: Metal ve ametal atomlarının oluşturduğu bileşik.

İzotop: Aynı atomun farklı şekli. Proton sayıları aynı, nötron sayıları farklı olan atomlar.

J

Jeneratör: Mekanik, kimyasal enerjileri elektrik enerjisine dönüştüren düzenek.

Joule: SI birim sisteminde enerji birimi.

K

Kaldıraç: Sabit bir nokta etrafında dönebilen cisim.

Kalorimetre: Isı ölçer.

Kanun: Doğruluğu evrensel olarak kabul edilmiş fikir.

Kapalı sistem: Çevresiyle enerji alış-verişi ve ya kuvvet etkileşimi bulunmayan sistem.

Kasnak: İş iletiminin kayış yardımıyla yapıldığı basit makine.

Katyon: (+) yüklü iyon.

Katot: Pilde ve ya elektroliz işlemi sırasında indirgenme olayının gerçekleştiği elektrot. Eksi uç.

Kaynama noktası (sıcaklığı): Bir sıvının belirli basınç altında, kaynarak buharlaşmaya başladığı sıcaklık.

Kinematik: Hareketi doğuran sebeplerin göz ardı edildiği ve hareketin nasıl gerçekleştiğinin ele alındığı mekanik dalı.

Kinetik enerji: Cisimlerin hareketinden dolayı sahip olduğu enerji.

Kinetik sürtünme kuvveti: Hareket halindeki bir cisme, üzerinde bulunduğu yüzey tarafından, hareketine karşı koyacak şekilde uygulanan kuvvet.

Konum: Bir cismin, seçilen bir başlangıç noktasına olan yönlü uzaklığı.

Korozyon: Nemli, sulu ortamdaki metallerin kendiliğinden pil oluşturup aşınması.

Kovalent bağ: İki ametal atomu arasında elektronların ortak paylaşılması ile oluşan bağ.

Kurtulma enerjisi: Bağlanma enerjisi kadar kinetik enerji verildiğinde cismin enerjisi.

Kurtulma hızı: Bağlanma enerjisi kadar kinetik enerji verildiğinde cismin hızı.

Kutup: Pilin pozitif ve negatif uçları.

Kuvvet: Cisimlerin hareket durumlarını veya şekillerini değiştiren etki.

Kuvvet çifti: Aynı düzlemde olup, aynı doğru üzerinde olmayan, değerce eşit fakat zıt yönlü iki paralel kuvvetin oluşturduğu sistem.

Kütle: Bir cismin içerdiği madde miktarı.

Kütlenin korunumu: Kimyasal ya da fiziksel etkileşimlerde toplam kütlenin değişmemesi.

Kütle merkezi: Bir cismin veya sistemin toplam kütlelerinin bulunduğu nokta.

Kütle numarası: Bir atomun çekirdeğindeki proton ve nötron sayıları toplamı.

L

Lâmi teoremi: Bir cisme uygulanan aynı düzlemdeki üç kuvvetin cismi denge halinde tutması durumunda, kuvvetlerden her hangi ikisinin bileşkesi üçüncü kuvvetle aynı büyüklükte ve zıt yönlüdür açıklamasını doğrulayan kuvvetlerin büyüklükleri ile açılar arasındaki bağıntı.

Limit hız: Hava ortamındaki bir cisim ilk hızsız bırakıldığında, cisim ağırlığının etkisiyle hızlanır ve hava direncide artar. Belirli bir hıza geldiğinde cismin ağırlığı hava direncine eşit olur. Bundan sonra net kuvvet sıfır olacağından cisim sabit hızla hareketini sürdürür. Buradaki hızdır.

M

Madde: Kütle ve hacmi olan her şey.

Maddenin ayırt edici özelliği: Ölçüsü her maddede farklı olan özellikler.

Maddenin halleri: Maddenin bulunduğu durumlardan (katı, sıvı, gaz, plazma vb.) her biri.

Maddenin korunumu: Fiziksel ve kimyasal olaylarda reaksiyondan önceki kütleler toplamının reaksiyondan sonraki kütleler toplamına denk olması.

Makara: Eksenlerinden bağlı olup çevresinden geçen ip çekildiğinde sadece dönme hareketi yapabilen (sabit makara) veya çevresinden geçen ip çekildiğinde hem dönen hem de yükselip alçalan (hareketli makara) basit makinelerdir.

Manyetik madde: Mıknatıs tarafından çekilebilen madde.

Mekanik: Fiziğin hareketini inceleyen dal.

Mekanik enerji: Kinetik ve potansiyel enerjinin toplamı.

Menzil: Eğik atış hareketi yapan bir cismin düşeyde atıldığı ilk seviyesine düşene kadar ki zaman içinde yatayda sahip olduğu yer değiştirmesi.

Merkezcil ivme: Anlık ivmenin yönünün her an merkeze doğru olduğu ivme.

Merkezi çarpışma: Bir doğrultu üzerinde gerçekleşen çarpışma.

Merkezi olmayan çarpışma: İki boyutlu gerçekleşen çarpışma.

Merkezkaç kuvveti: Düzgün dairesel hareket yapan herhangi bir aracın ivmesi merkeze yönelmiş olduğundan, gözlemcinin dışı doğru yönelmiş uygulandığı zannettiği kuvvet.

Metal: Sadece elektron vererek (+) yüklü iyon oluşturma bilen, elektrik iletkenliği olan, periyodik cetvelin genellikle IA, IIA, IIIA grubunda yer alan elementlerin genel adı.

Metal çifti: Farklı metallere yapılmış, birbirine perçinlenmiş iki metal çubuk.

Mıknatıs: Demir, kobalt, nikel gibi metalleri çekebilen maddedir.

Mikroskopik kinetik enerji: Bir cismin parçacıklarının titreşimleri ve parçacıkların dönme hareketleri.

Molekül: Birden fazla aynı ya da farklı tür atomdan oluşmuş bileşik.

Molekül formülü: Gerçek formül kapalı formül.

Mol: 12 g karbon 12 izotopunda bulunan atom sayısı kadar temel bileşen içeren madde miktarı.

Mol sayısı: Alınan madde içindeki mol sayısı.

Moment: Kuvvetin döndürme etkisi.

Momentum: Bir cismin hız vektörüyle kütesinin çarpımına verilen ad.

Momentumun koruma kanunu: Dış kuvvetlerin rol almadığı herhangi bir olaydan önceki ve sonraki momentumların birbirine eşit olma durumu.

N

Nötr: (+) ve (-) yük sayısı eşit.

Nötron: Atomun çekirdeğinde bulunan yüksüz parçacık.

Newton: SI birimi sisteminde kuvvet birimi.

Nötr cisim: İçinde eşit miktarda (+) yük ve (-) yük bulunan cisim.

Nükleer Elektrik Santrali: Filyon olayında açığa çıkan enerjiyi kontrollü olarak kullanıp elektrik enerjisi elde edilen termik santraller.

Nükleer reaktör: Filyon olayının kontrollü olarak gerçekleştirildiği düzenek.

Normal kuvvet: Bir cisme yüzey tarafından uygulanan dik kuvvet.

O

Ohm: Direnç birimi.

Orbital: Elektronların atom çevresinde bulunduğu katmanlara (enerji bantlarına) verilen isim.

Ortalama hız: Belli bir zaman aralığındaki yer değiştirmesi olan bir hareketlinin bu zaman aralığındaki hız.

Ortalama sürat: Hareketli bir cismin, belli bir zaman aralığında, aldığı yolun, geçen toplam zamana oranı.

Ö

Öteleme dengesi: Cismin üzerine uygulanan kuvvetlerin her doğrultuda dengelenmiş olması.

Öteleme hareketi: Dairesel hareket yapan bir cismin bütün noktaları tarafından aynı şekilde ve aynı hızda gerçekleştirilen hareket.

Özdirenç: Bir iletkenin birim boyunun, birim kesitteki direnci.

Özısı: Bir maddenin 1 gramının sıcaklığını 1 °C yükseltmek için gerekli olan ısı miktarıdır.

Özkütle: Bir maddenin birim hacminin kütesidir.

P

Palanga: Hareketli ve sabit makara gruplarından oluşan sistem.

Paralel bağlı yay: Yayların paralel olarak birbirine eşlenmesi.

Pauli Prensibi: Atomda bir orbitale zıt spinli (dönüş) olmak şartıyla ikiden fazla elektron giremeyeceğini ifade eden kural.

Periyodik cetvel: Elementlerin atom numaralarına göre hazırlanan cetvel.

Periyot: Düzgün dairesel hareket yapan bir cismin, bir tam dönüş yapması için geçen zaman.

Potansiyel enerji:

1. Bir cismin çekim kuvvetinin bulunduğu bir gezegende herhangi bir referans noktasına göre sahip olduğu enerji (konum enerjisi).
2. Bir cismin esnekliğinden dolayı sahip olduğu enerji.

Proton: Atom çekirdeğinde bulunan 1,672.10⁻²⁴ gram kütesinde,pozitif yüklü tanecik.

R

Rotor: Bir elektrik jeneratörünün bir eksen etrafında dönerek hareket eden parçasıdır.

Radyo aktiflik: Bir atom çekirdeğinin kendiliğinden ışığa yaparak parçalanması.

Radyo aktif madde: Alfa, beta veya gama ışınları yayan madde.

Reaksiyon: Tepkime, tesir.

Referans: Başlama noktası.

Reosta: Elektrik devresinden geçen akım şiddetini değiştirmek için kullanılan ayarlı direnç.

S

Sabit hız: Düzgün doğrusal hareket yapan bir cismin sahip olduğu hız.

Sabit ivmeli hareket: Bir hareketlinin hızının düzgün olarak arttığı ya da azaldığı, yani birim zamanda hızındaki değişimin sabit olduğu durumdaki hareket.

Saf madde: Aynı türdeki atom veya moleküllerden oluşmuş homojen madde.

Salınım: Hareketli kütlelerin art arda aynı yerden aynı yönde geçmesi.

Santigrat derecesi (°C): Sıcaklık ölçü birimi. Celcius isimli İsveçli astronom tarafından düşünülmüştür.

Sarım: Akım makarasındaki her bir halka.

Saydam: Işığı geçiren madde.

Serbest düşme: Dış etkenlerden korunmuş havasız bir ortamda(boşlukta) yerçekimi etkisiyle olan hareket.

Seri bağlı yay: Yayların uç uca eklenmesi.

Sıcaklık: Bir maddenin moleküllerinin ortalama kinetik enerjilerinin ölçüsü olan nicelik.

Sigorta: Elektrik devrelerinde bulunan, yüksek akım gelmesi halinde devreyi açarak akımı kesen araç.

Skaler büyüklük: Sadece sayısal bir değer ve birimle bilinebilen bir büyüklük. Örnek:20 saniye yüzme, 50 gram kayısı, 70 joule enerji.....vb.gibi

Spin: Elektronun kendi halinde dönmesi.

Süblimleşme: Bir katını erimeden buharlaşmasıdır.

Süper esnek çarpışma: Çarpışma sırasında parçacıklarda saklı enerjinin açığa çıktığı ve sistemin kinetik enerjisinin arttığı çarpışma.

Sürtünme katsayısı: Cisim ile zemin yüzeylerinin özelliklerine göre değişen, sürtünme kuvvetiyle ilgili birim.

Sürtünme kuvveti: Yatay bir zemin üzerinde ilk hızla atılan bir cisim için; bu cisme hareketi doğrultusunda ve hareketine zıt yönde etki eden kuvvet.

Statik: Kuvvetin etkisi altında bulunan cisimlerin denge şartlarını inceleyen mekanik bölümü.

Standart şartlar: 1 atm basınç, 25 °C sıcaklık.

Statik denge: Durgun cisimlerin dengesi.

Statik sürtünme kuvveti: Temas halinde olan iki cisim, birbirlerine göre durgun haldeyken, oluşacak bağlı harekete karşı koyan kuvvet.

T

Teori: Görülmeyen bir şeyi mantık ve maddelerle açıklamak.

Termik santral: Katı, sıvı ya da gaz yakıt kullanarak elektrik üreten santral.

Termometre: Sıcaklık ölçümü için kullanılan alet.

Termostat: Sıcaklığı otomatik olarak ayarlayan araç.

Türbin: Elektrik santrallerinde akarsu veya buhar gücüyle dönen ve jeneratörün dönmesini sağlayan araç.

Türdeş: Her tarafında aynı özelliği gösteren.

U

Uluslararası Birim Sistemi (SI): Fiziksel büyüklüklerin ölçümünde kullanılan birimleri tanımlayan ve bütün ülkeler tarafından kabul edilen ölçü birimleri sistemi.

Uzama katsayısı: Bir maddenin birim uzunluğunun sıcaklığının 1C(0) artması sonucu boyundaki uzama miktarıdır.

Ü

Üreteç: Mekanik, kimyasal enerjileri elektrik enerjisine dönüştüren düzenekler.

Ürün: Bir kimyasal reaksiyon sonunda meydana gelen madde veya maddeler.

V

Vektör: Yönlendirilmiş doğru parçası.

Vektörel büyüklük: Şiddeti yanında yönü, doğrultusu ve başlangıç noktasıyla belirlenebilen büyüklük. (Kuvvet, hız, ivme veya ağırlık gibi.)

Veri: Bir sonuca varabilmek için gerekli olan ilk bilgiler. Gözlem, deney ve araştırma sırasında toplanan bilgiler.

Volt: Potansiyel birim farkı.

Voltmetre: Potansiyel farkı ölçen alet.

Y

Yalıtkan: Elektriği iletmeyen.

Yanma: Maddelerin oksijen ile verdikleri kimyasal tepkime

Yarıçap vektörü: Dairenin merkezini cismin bulunduğu noktaya birleştiren kuvvet.

Yarı iletken: Elektriği kısmen ileten madde.

Yatay atış: İlk hızları sadece yatay doğrultuda olan ve yerçekimi ivmesiyle düşen cisimlere uygulanmış olan atış.

Yay sabiti: Yayın sertlik derecesi.

Yay sarkacı: Esnek bir yaya bağlanmış olan kütleden oluşan düzenek.

Yerçekimi ivmesi: Serbest düşme hareketi yapan cisimlerin sahip oldukları ivme.

Yerçekimi kütlesi: Aynı yerde bulunan iki cismin ağırlıkları eşitse kütleleri de eşittir. Böylelikle birinin kütlesi bilindiğine göre diğerinin kütlesi de öğrenilmiş olur. Bu metotla bulunan kütleyle verilen ad.

Yerçekimi potansiyel enerjisi: Yerçekiminden kaynaklanan ve barajlarda gördüğümüz enerji türü.

Yer değiştirme: Bir cismin son konumuyla, ilk konumu arasındaki yönlü uzaklık.

Yukarıya düşey atış: Düşey olarak yukarı doğru V_0 hızıyla atılan cismin hareket yönüne ters yönde etki eden ağırlık kuvvetinin etkisinde g ivmesi ile yavaşlayarak durması ve maksimum yükseklikten itibaren serbest düşme hareketi yapması.

Yoğunluk: Bir maddenin birim hacminin kütlesi.(kütlenin hacme oranı)

Yük ölçer: Bir devreden veya devrenin bir kesitinden geçen elektrik yükünü ölçen araç.

Yoğunlaşma (yoğuşma): Buharın sıvıya dönüşmesi.

Yörünge:

1. Bir cismin hareketi sırasında izlediği yol.
2. Elektronların çekirdek etrafında belli enerji seviyeleri.

Z

Zincirleme reaksiyon: Çekirdek parçalanması sırasında kontrol altında gerçekleşen tepkimelerin tümü.